

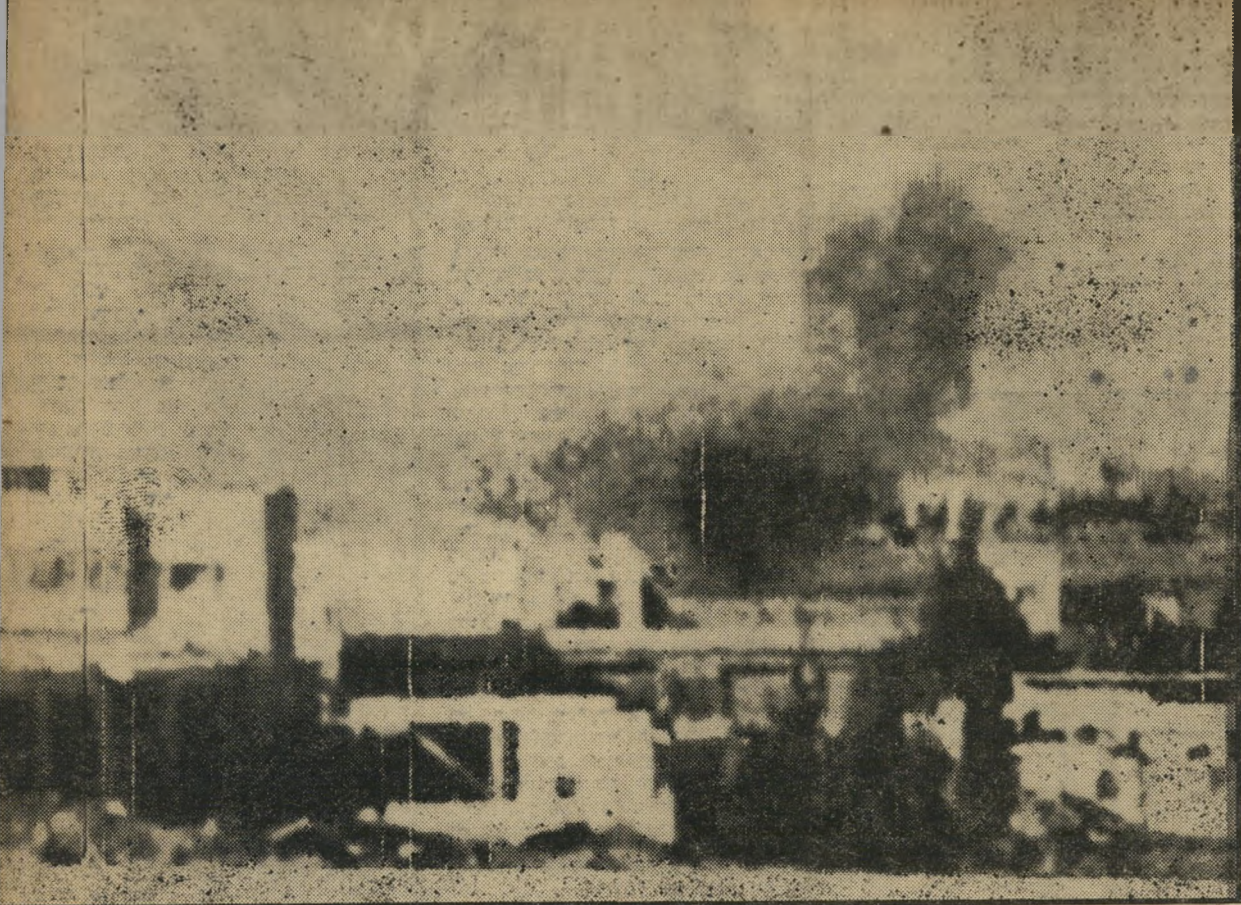
של זמן. קודם כל היה ברור, כי ושינגטון תחכה לראות אם צבא ירדן מסוגל לבדן לחסל את הפלישה הסורית. במיקרה שלא תבוא התערבות.

איוז התערבות? האפשרות האחת הברורה — האמריקאית. אבל ירושלים הכריזה כי קוליקולות, כי בנושא זה קיימה תיאום שוטף ומלא עם אמריקה. על כן לא היה מנוס מן השאלה: האם במקום האמריקאים — יתערב צה"ל?

מבחינת מאון-האימה הבינושי, היה הבדל דק אך חשוב בין התערבות אמריקאית ישירה לבין התערבות ישראלית. הראשונה היתה מחייבת, כמעט בוודאות, תגובה סובייטית. השניה היתה מניעה את הגל-גלים המישניים: כנגד פלישה ישראלית מורחבת, היו המצרים יכולים לפתח מיתקפה בחזית התעלה. ויחד עם זאת, ברקע: סכנת ההסלמה עד לעימות בינושי ישר.

על כן מובנת הזוהירות שאפפה את דיר-ניה של ממשלת ישראל — וגם הכתיבה את מאמציו של עבד-אלנאצר לשים קץ מהיר לקרבות ירדן. הוא זימן ועידת-פיס-גה בקאהיר, ניסה לשדל את נשיא סוריה נור-אלדין אל-אחאסי להסיג את שריונו מאיריב. הוא לא רצה לחזור על השגיאה של 1967, כאשר מצרים שילמה ביוקר את מחיר האקטיביזם הסורי שהוביל למל-חמת ששת הימים.

את חוסיין היה לו קל יותר לשכנע. בתחילת הקרבות, שתקה קאהיר — לתד-המת העולם הערבי כולו. נראה היה שעבד-אלנאצר, שהיה שותף-מראש למחשבה כי לא יהיה מנוס מחיסול כוחם של הפלסטינים, ניים, היסס ברוב מבוכתי כאשר אמנם בא ליל הסכינים הארוכות. אולם כאשר הספיק להתאושש ולשקול את כל הסכנות, הפעיל לחץ רצוף על חוסיין להפסיק את הקרבות לאלתר. הטונים בין קאהיר לעמאן

קרבות השתלטו הפלסטינים על העיר, אך לאחרי הפגזה כבדה היא נכבשה בידי צבא ירדן. ביום הראשון של הפלישה הסורית נפלה העיר בידי הסורים, והשריון הירדני נסוג דרומה, לעבר עמאן.

העיר השנייה בגודלה בירדן, כפי שצולמה על ידי עיתונאים שהצליחו להעביר את תמונותיהם צפונה, דרך סוריה ולבנון. בתחילת ה-

אירבד בוערת

ראש אירגון השיחרור הפלסטיני במסבת עיתונאים, כשי שומר חמוש בתת-מקלע ניצב משמאלו. כעסו לא היה מופנה רק כלפי חוסיין, אלא גם לעבר ממשלות ערביות אחרות שהפקירו את הפלסטינים.

עראכאת רותח

גה. כי מה ההבדל הגדול אם טנקים סוריים יושבים ברמת הגולן או אם התקדמו עוד 25 קילומטרים דרומה לאירבד? שיקול זה, לא יכול היה להצדיק התערבות צה"ל. גם לא השאלה הכללית של עתיד השל-טון בירדן. שהרי ישראל השלימה — במידה זו או אחרת — עם הרעיון שאין לסמוך על חוסיין, ושסופם של הפלסטינים להשתלט על מלכתו. יכול היה אמנם להיווצר צירוף של שני שיקולים אלה, שיספיע למען התערבות ישראלית. אלא שנוסף אליהם שיקול שלישי — האינטרס האמריקאי: גם להציל את חוסיין וגם להימנע מעימות ישיר עם ה-רוסים. אם גורם זה יכריע את הכף, תהיה זו שגיאה מדינית חמורה מצד ממשלת ישראל. כאשר תהיה זו חזרה על מישקע קדש מ-1956, כאשר ישראל נכנסה למלחמה שני-עדה להציל אינטרסים של מעצמות גדולות. היא פלשה לסיני — ונסוגה ממנו במהירות בהשאירה רק מישקע עמוק יותר של שינ-אה בלב הערבים ובהטביעה על עצמה חותם של גרורת האימפריאליזם המערבי.

החריפו במידה שלא נשמעה מזה למעלה משלוש שנים. לבסוף נתן חוסיין פקודה לחייליו להפ-סיק את האש. הפסקת-האש לא תפסה. עמאן האשימה בכך את הקיצוניים של חבש וחואתמה, ופרשנים הסבירו ששני אלה מחריפים בכונה את העימות על אפס ועל חמתם של האמריקאים והסובייטים גם יחד. באופק הצטיר הדחליל האימתני של מעורבות סינית. כלומר: אם אמנם תבוא פלישה אמריקאית והרוסים לא יתערבו — תיכנס לתמונה לצד הפלסטינים. אפשרות זו היתה רחוקה, ונראתה כמ-עטימונית. אלא שגם אם קשה היה לתאר הסט גדודים סיניים לחזית הירדנית, אי-אפשר להתעלם מן הנוכחות המדינית הסי-נית. השלכותיה של נוכחות זו היוותה על כן גורם בשיקולי כל הצדדים.

★ ★ ★

חזרה על שגיאות קדש? בחינה ישראלית טהורה, שינתה הפלישה הסורית אך במעט את התמו-

באירבד מכין הצבא מיתקפה כללית על העיר. בראמתה: המצב מצויין. 5:38: ביירות מודיעה: "טנקים פלס-טיניים, שבאו מסוריה, חצו את הגבול ה-ירדני בראמתה, הנמצאת עדיין בידי ה-פידיין". 6:37: תל-הרגלים ההאשמי נכנס ל-פעולה בעמאן. הודעה זו מתפרשת כתחי-לת פעולת-טיהור, אחרי שהשריון שבר את מרכזי-התנגדות הפלסטינים. 9:42: דמשק מודיעה כי הצבא הירדני מפגין קשות את אירבד, אך הפלסטינים ממשיכים להתחזק בה מעמד. 10:09: הודעה רשמית של הצבא ה-ירדני: אחרי 48 שעות של קרב השתלט הצבא לחלוטין על מרכז הבירה ועל רוב-עיה העיקריים. מופנית קריאה לחיילים לא לירות על הפידיין המבקשים להיכנע, אלא יש להתייחס אליהם "כמו אל ארבים". 14:10: יחידות שריון של הצבא ממ-שיכות לנוע לעבר רמזא, על גבול סוריה. המשמיה הברורה: לשבור את ריכוזי ה-פידיין גם בחבל הצפוני של הארץ, עליו הם השתלטו עוד בטרם נפתחה ההסתערות על עאמן.

• 17:00: הפגות מהונות הפליטים גמ-שכת. • 17:47: הצבא פוצץ את בית-הדפוס של אל-שרארה, ביטאון "הכנופיה של נאף חואתמה". • 20:59: קריין החצי המרכזי בשידור מדמשק: "עמאן בוערת! עמאן בוערת! ה-כוחות המכורים ממשיכים להפגין לא רק את מחנות הפליטים אלא את מרבית רובעי העיר". • 21:43: רדיו עמאן קורא בדחיפות ל-כל הרופאים ואנשי-העזרה-הראשונה להתיי-צב ליד היחידות הצבאיות. הסהר האדום ה-פלסטיני מודיע על "אלפי פצועים" הוזקקים לעזרה.

שבת

מאז חצות של יום שישי חדל דובר הצבא הירדני לפרסם הודעות. רק הפידיין מסרו את גירסתם על מהלך הקרבות. • 0:44: הודעת-סיכום של החזק המר-כזי, מרדיו דמשק: "בעמאן נסוג השריון לעבר כיכר מקסים. אנשינו מוכנים לקבל את פניו. עשרה טנקים הוצאו מכלל פעולה."